

A. Ü. Veteriner Fakültesi Parazitoloji ve Helminetoloji Kürsüsü
Prof. Dr. Nevzat Güralp

EIMERIA LEUCKARTI (FLESCH, 1883)'İN TÜRKİYE ATLARINDA BULUNUŞUNA DAİR İLK ARAŞTIRMA SONUÇLARI

Turan Oğuz*

Über das Vorkommen von *Eimeria leuckarti* (Flesch, 1883) bei Pferden in der Türkei

Zusammenfassung: Es wird erstmalig über das Vorkommen von *Eimeria leuckarti* Flesch, 1883 bei Pferden in der Türkei berichtet.

Özet: Türkiye'de, atlarda ilk kez *Eimeria leuckarti* Flesch, 1883 bulunuşu üzerinde durulmuş ve bu protozoon oocyste'lerinin morfolojileri saptanmıştır.

Tek tırnaklı hayvanlarda bugün için bilinen ve kabul edilen 3 tür barsak coccidiasis etkeni, *Eimeria leuckarti* (Flesch, 1883), *E. solidipedium* (Gousseff, 1934) ve *E. uniungulati* (Gousseff, 1934) mevcuttur (1,2,3,4).

Gousseff⁽²⁾, Rusya'nın çeşitli bölgelerinden muayene ettiği at, eşek ve katırlarda iki tür *Eimeria* oocyste'i bulunduğunu, bunlara *E. solidipedium* ile *E. uniungulati* isimlerini verdiği açıklanmış, parazitlere ait gerekli morfolojik bilgilerle birlikte resimlerini de yayınlamıştır. Kutzer⁽³⁾, Avusturyada bir midillide bulunduğu ve yayınladığı *E. leuckarti*'nin daha önce çeşitli araştırmacılar tarafından sırasıyla İsviçre, Fransa, Almanya, Belçika, Hindistan ve Kuzey Amerikada bulunduğunu bildirmekte, parazitin morfolojisi, biyolojisi, patolojisi ve teşhis metodları üzerinde kısa bilgiler vermektedir.

Yurdumuz koyun, keçi ve sığırlarında çeşitli araştırmacılar tarafından bugüne kadar bir çok *Coccidia* türleri tesbit edilmiş olmasına

* A. Ü. Veteriner Fakültesi Parazitoloji ve Helminetoloji Kürsüsü, Doçenti, Ankara, Türkiye.

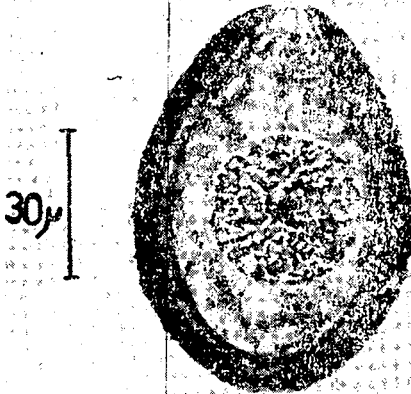
rağmen, tek tırnaklı hayvalarımızda bu hususta yapılmış bir araştırmanın mevcut olmadığını gördük. Bunun üzerine yurdumuz at, eşek ve katırlarında Coccidia türlerinin bulunup, bulunmadığını araştırmayı öngördük.

Araştırmalarımızda materyal olarak Fakültemiz kliniklerine gelen, haralarımızda ve imkan nisbetinde de çeşitli bölgelerdeki halk elinde bulunan tek tırnaklı hayvanlardan yararlanmayı öngördük. Bu hayvanlardan temin ettiğimiz dışkıları Benedek'in sedimentasyon metodu ile sistematik bir şekilde muayeneye başladık.

Hali hazırda Eskişehir- Çifteler Harasında 1970 doğumlu 5, 1971 doğumlu 2 atta, Adana-Mercimek Harasında da 1970 doğumlu 2 atta E. leuckarti Fleisch, 1883 saptamış bulunuyoruz.

Araştırmalarımızın daha uzun bir süre devam edeceği nedeniyle şimdilik bu parazitin yurdumuzdaki mevcudiyetini meslekdaşlarımıza duyurmayı yararlı gördük.

Bulduğumuz oocyste'ler, tavuk yumurtasına benzer şekilde oval, mikropilin bulunduğu dar kutupta bir düzleşme göstermektedir (Resim 1.). Oocyste'lerin çeperi iki tabakadan ibaret olup, dıştaki kalın ve çok koyu kahverenkte, içteki ise ince ve renksizdir. Zeiss'in oküler mikrometresiyle 10 numuneden yaptığımız ölçülerin ortalama sonuçları şöyledir: Oocyste'lerin uzunluğu 77.5 mikron (72.85-83.70 mikron), eni ise 56.2 mikron (52.70-66.65 mikron), dış çeperin kalınlığı

Resim 1. Eimeria leuckarti oocyste'i. Oozyste von E. leuckarti.

5.9 mikron (4.65-7.74 mikron), mikropil genişliği ise 5 mikron (4.65-6.20 mikron) dur.

Bizim, oocyste'lerin gerek morfolojik görünüşleri ve gerekse belirli yerlerinin ölçülerindeki bulduğumuz değerler, *E. leuckarti* için literatürde (1, 3, 4) bildirilen görünüm ve değerlere tamamen uymaktadır.

Literatür

- 1 - **Boch, J. und Supperer, R.** (1971): *Veterinärmedizinische Parasitologie*. P. 202 Verl. Paul Parey, Berlin.
- 2 - **Gousseff, W. F.** (1935): *Zur Frage der Coccidien der Einhufer*. Arch. Wiss. Prakt. Tierheilkd., 68, 67-73.
- 3 - **Kutzer, E.** (1969): *Eimeria leuckarti, ein seltner Parasit von Pferd und Esel*. Dt. tierärztl. Wschr., 76, 35-37.
- 4 - **Reichenow, E.** (1953): *Lehrbuch der Protozoenkunde*. P. 851. 6. bası, Jena Veb Gustav Fischer Verl.

Yazı "Dergi Yazı Kuruluna" 17. 12. 1971 günü gelmiştir.